

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету

29 жовтня 2025 року, протокол № 3

Ректор університету, голова вченої ради,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

29 жовтня 2025 року

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«КОГНІТИВІСТИКА»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
галузі знань 03 Гуманітарні науки

м. Хмельницький
2025

РОЗРОБНИК:

Доцент
кафедри мовознавства,
кандидат філософських наук, доцент

Віталій МУДРАКОВ

27.09.2025

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри мовознавства
27.09.2025 року, протокол 2

Завідувачка кафедри,
докторка педагогічних наук, професорка
27.09.2025 року

Ольга НАГОРНА

Деканеса факультету управління та економіки,
кандидатка економічних наук, доцентка
27.09.2025 року

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
22.10.2025 року, протокол 2

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка
22.10.2025 року

Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 2
2. Заплановані результати навчання	– 4
3. Програма навчальної дисципліни	– 6
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 7
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 7
4.2. Аудиторні заняття	– 8
4.3. Самостійна робота студентів	– 8
5. Методи навчання та контролю	– 8
6. Схема нарахування балів	– 9
7. Рекомендовані джерела	– 12
7.1. Основні джерела	– 12
7.2. Допоміжні джерела	– 12
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 13

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 03 Гуманітарні науки
2. Код і назва спеціальності	– 035 Філологія
3. Назва спеціалізації	– 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно, перша – англійська)
4. Назва дисципліни	– Когнітивістика
5. Тип дисципліни	– Вибіркова
6. Код дисципліни	– ППВ 7.6
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– Бакалавр
9. Курс / рік навчання	– Четвертий
10. Семестр	– Восьмий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3/90
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 36
% від загального обсягу	– 36
лекційні заняття (годин)	– 16
% від обсягу аудиторних годин	– 45
практичні заняття (годин)	– 18
% від обсягу аудиторних годин	– 55
самостійна робота (годин)	– 56
% від загального обсягу	– 64
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 2
самостійної роботи	– 4
3) заочна форма навчання:	не передбачена
аудиторні заняття (годин)	– –
% від загального обсягу	– –
лекційні заняття (годин)	– –
% від обсягу аудиторних годин	– –
семінарські заняття (годин)	– –

% від обсягу аудиторних годин	–	–
самостійна робота (годин)	–	–
% від загального обсягу	–	–
тижневих годин:		–
аудиторних занять	–	–
самостійної роботи	–	–
12. Форма семестрового контролю	–	залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:		
1) попередні дисципліни	–	Соціолінгвістичні проблеми в аспекті перекладу Переклад ділового мовлення та кореспонденції
2) супутні дисципліни	–	Переклад публіцистичних текстів Комунікативні стратегії Художній переклад Корпусна лінгвістика
3) наступні дисципліни	–	–
14. Мова вивчення дисципліни	–	українська.

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність учитись й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань у різних сферах практичної діяльності.

Програмні результати навчання:

ПР 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПР 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища й процеси, що їх зумовлюють.

ПР 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної

спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПР 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

<p style="text-align: center;">Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</p>
<p style="text-align: center;">1. Знання (здатність запам'ятовувати або відтворювати факти, терміни, основні поняття, теорії, принципи та підходи)</p>
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:
1.1) - основні підходи до визначення когніції у філософії та когнітивних науках, їх методологічні засади та межі застосування;
1.2) – ключові проблеми філософії свідомості та когнітивістики, зокрема психофізичну проблему, проблему ментальної каузації та натуралізації розуму;
1.3) – основні концепції інтенціональності, ментального змісту та репрезентації в сучасній філософії розуму;
1.4) – базові теоретичні підходи до аналізу свідомості та самосвідомості, включно з сучасними дискусіями щодо «важкої проблеми свідомості».
<p style="text-align: center;">2. Розуміння (здатність пояснювати, інтерпретувати, узагальнювати та співвідносити теоретичні положення)</p>
2.1) – пояснювати специфіку філософського підходу до когнітивістики у співвідношенні з емпіричними когнітивними науками;
2.2) – інтерпретувати основні теоретичні моделі пояснення когніції, свідомості та ментальних процесів, зокрема фізикалістські, нередуктивні та функціоналістські підходи;
2.3) – розрізняти та пояснювати ключові аргументи у дискусіях щодо психофізичної проблеми та проблеми ментальної каузації;
2.4) – пояснювати значення понять інтенціональності та ментального змісту для аналізу пізнавальних процесів;
2.5) – інтерпретувати сучасні підходи до аналізу свідомості, самосвідомості та досвіду, зокрема у контексті дискусії про «важку проблему свідомості».
<p style="text-align: center;">3. Застосування знань (здатність застосовувати знання, аналізувати аргументи, працювати з теоретичними моделями та філософськими текстами)</p>
3.1) – застосовувати основні поняття та теоретичні моделі когнітивістики для аналізу філософських та мовних проблем, пов'язаних із пізнанням, свідомістю та мисленням;
3.2) – аналізувати аргументи у дискусіях з філософії свідомості та когнітивістики, зокрема щодо психофізичної проблеми, ментальної каузації та натуралізації розуму;
3.3) – здійснювати текстуальний та концептуальний аналіз філософських джерел з когнітивістики, виокремлюючи ключові поняття, аргументи та теоретичні позиції;
3.4) – порівнювати різні філософські підходи до пояснення когніції, інтенціональності, свідомості та емоцій, виявляючи їх сильні та проблемні сторони;
3.6) – застосовувати теоретичні положення курсу до аналізу конкретних концептуальних кейсів, пов'язаних із мовою, інтерсуб'єктивністю та колективною когніцією.

4. Аналіз
<i>(здатність розкласти складні теоретичні проблеми на складові елементи, виявляти структуру аргументації та внутрішні зв'язки між поняттями і теоріями)</i>
4.1) – аналізувати структуру основних філософських проблем когнітивістики, зокрема проблеми когніції, свідомості, інтенціональності та ментального змісту;
4.2) – виокремлювати та аналізувати ключові аргументи і контраргументи в дискусіях щодо психофізичної проблеми та проблеми ментальної каузації;
4.3) – аналізувати концептуальні передумови різних теоретичних підходів до пояснення когніції (фізикалізм, нередуктивні моделі, функціоналізм, альтернативні підходи);
4.4) – встановлювати зв'язки між аналізом когнітивних процесів, свідомості, емоцій та мови в межах цілісних філософських моделей;
4.5) – аналізувати роль мови, інтерсуб'єктивності та колективної інтенціональності у формуванні пізнавальних і соціальних практик.
5. Синтез
<i>(здатність поєднувати різні теоретичні підходи, узагальнювати знання та формувати цілісне розуміння когнітивних феноменів)</i>
5.1) – синтезувати філософські підходи до аналізу когніції, свідомості, інтенціональності та ментального змісту в межах цілісної концептуальної рамки;
5.2) – інтегрувати результати аналізу психофізичної проблеми, проблеми свідомості та ментальної каузації у системне розуміння взаємозв'язку між розумом, тілом і пізнавальними процесами;
5.3) – поєднувати теоретичні підходи до когніції з аналізом емоцій, мови та інтерсуб'єктивності як взаємопов'язаних аспектів людського пізнання;
5.4) – формувати узагальнене бачення когніції як багаторівневого феномена, що охоплює індивідуальні, міжсуб'єктивні та соціальні виміри;
5.5) – синтезувати знання з філософії когнітивістики для побудови власних теоретичних схем або концептуальних моделей аналізу когнітивних процесів.
6. Оцінювання
<i>(здатність здійснювати критичне судження, формулювати та обґрунтовувати власну позицію щодо теоретичних проблем когнітивістики)</i>
6.1) – критично оцінювати основні філософські теорії та моделі пояснення когніції, свідомості та ментальних процесів з урахуванням їхніх методологічних передумов і обмежень;
6.2) – формулювати та аргументовано обґрунтовувати власну позицію щодо ключових проблем філософії когнітивістики, зокрема психофізичної проблеми, проблеми свідомості та інтенціональності;
6.3) – оцінювати переконливість аргументів у сучасних філософських дискусіях з когнітивістики, використовуючи логічні та концептуальні критерії;
6.4) – здійснювати рефлексію щодо меж і можливостей філософського аналізу когніції у співвідношенні з емпіричними когнітивними науками;
6.5) – аргументовано оцінювати роль когнітивістики у ширшому контексті філософської антропології, філософії мови та соціальної філософії.
7. Створення (творчість)
<i>(здатність до самостійного конструювання аргументів, концептуальних схем та теоретичних підходів у межах проблематики когнітивістики)</i>
7.1) – самостійно формулювати дослідницькі питання з проблем когнітивістики на основі засвоєних теоретичних підходів;
7.2) – розробляти власні аргументовані позиції щодо філософських проблем когніції, свідомості, інтенціональності, емоцій та мови;
7.3) – конструювати концептуальні схеми або теоретичні моделі для аналізу

	когнітивних феноменів, поєднуючи різні філософські підходи;
7.4)	– застосовувати елементи творчого філософського мислення для інтерпретації складних когнітивних проблем у міждисциплінарному контексті;
7.5)	– створювати самостійні письмові або усні аналітичні роботи (есе, доповідь, проєкт), що демонструють цілісне та аргументоване бачення проблематики курсу.

1. Програма навчальної дисципліни

Тема 1.

Когніція як філософська проблема: між Geist, Erkenntnis і mind sciences

Тема 2.

Когніція і тіло: психофізична проблема та натуралізація розуму

Тема 3.

Інтенціональність і ментальний зміст: як можливе значення

Тема 4.

Свідомість і самосвідомість: досвід, qualia, перспектива першої особи

Тема 5.

Емоції як когнітивні феномени: раціональність, оцінка, дія

Тема 6.

Мова і когніція: мислення, значення, інтерсуб'єктивність

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
Лекції	Практ.		Лабор.	Ін.зав.	СРС	Лекції	Практ.		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Когніція як філософська проблема: між Geist, Erkenntnis і mind sciences	5	2	3	–	–	10	–	–	–	–	–	–
2.	Когніція і тіло: психофізична проблема та натуралізація розуму	5	2	3	–	–	10	–	–	–	–	–	–
3.	Інтенціональність і ментальний зміст: як можливе значення	5	2	3	–	–	10	–	–	–	–	–	–
4.	Свідомість і самосвідомість: досвід, qualia, перспектива першої особи	5	2	3	–	–	10	–	–	–	–	–	–

5.	Емоції як когнітивні феномени: раціональність, оцінка, дія	7	4	3	–	–	10	–	–	–	–	–	
6.	Мова і когніція: мислення, значення, інтерсуб'єктивність	7	4	3			6						
		34	16	18			56						

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (практичні заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани практичних занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.3. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в навчально-методичних матеріалах з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час вивчення навчальної дисципліни «Когнітивістика» застосовуються такі методи навчання:

- лекція;
- семінарські заняття;
- робота з навчальною та науковою літературою;
- аналіз філософських текстів;
- дискусія;
- самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється у формі:

- усного опитування;
- оцінювання участі у семінарських заняттях і дискусіях;
- виконання письмових завдань;
- підготовки та презентації доповідей.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

6. Схема нарахування балів

6.1. Шкала оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною накопичувальною шкалою та шкалою ЄКТС (табл. 6.1).

Таблиця 6.1.

Співвідношення оцінок за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС, критеріїв оцінювання та рівнів компетентності здобувачів вищої освіти

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності
90-100	A	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)
82-89	B	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)
74-81	C	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок	
64-73	D	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)
60-63	E	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні	

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності
35-59	FX	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)
0-34	F	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	

Оцінки А, В, С, D, Е вважаються позитивними, а FX та F – негативними.

Така система дозволяє здійснювати оцінювання знань більш гнучко, об'єктивно і сприяє систематичній та активній самостійній роботі здобувачів вищої освіти упродовж усього навчання, забезпечує змагальність між здобувачами вищої освіти в навчанні, стимулює виявлення і розвиток їхніх творчих здібностей.

6.2. Схема нарахування балів

Нарахування здобувачам вищої освіти балів за результатами навчання здійснюється за наведеною на рис. 2.1 схемою, яка визначає максимально можливу кількість балів на підставі результатів навчання за формами навчання, освітнього процесу і контролю.

6.3. Обсяг балів, здобутих студентом під час практичних занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Beckermann, Ansgar. *Analytische Einführung in die Philosophie des Geistes*, Berlin, New York: De Gruyter, 2008. <https://doi.org/10.1515/9783110209938>
2. Chalmers, David J. *The Character of Consciousness*. Oxford University Press, 2010.
3. Kim, Jaegwon. *Mind in a Physical World: An Essay on the Mind–Body Problem and Mental Causation*. MIT Press, 1998.
4. Kim, Jaegwon. *Philosophy of Mind*. 3rd ed., Westview Press, 2011.
5. Seretyi, Dmytro. “Чому існує «важка проблема свідомості?»” *Філософська думка*, no. 2, 2016, pp. 30–38.
6. Skyrtyach, V., Diakovska, H., & Martynov, R. “Дискусії сучасної когнітивістики та філософії щодо природи патологічності суб’єкта.” *Мультиверсум. Філософський альманах*, no. 2, 2021, pp. 156–168. <https://doi.org/10.35423/2078-8142.2021.2.2.10>
7. Slaby, Jan, and Achim Stephan. “Wozu Gefühle?” *Wozu Gefühle? Funktionen, Formen und Fehlformen von Emotionen*, edited by Jan Slaby and Achim Stephan, mentis / Brill, 2023, pp. 1–24. https://doi.org/10.30965/9783969752920_015
8. Vosgerau, Gottfried, and Nicolas Lindner. *Philosophie des Geistes und der Kognition: Eine Einführung*. J. B. Metzler, Springer, 2021. <https://doi.org/10.1007/978-3-476-04567-6>
9. Коч, Наталія. *Когнітивна лінгвістика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів*. Ілюн, 2021.
10. Паламарчук Євген, Мудраков Віталій. “Творчість як епістема трансдисциплінарної акмеології”, Педагогічний дискурс, no. 11, 2012, pp. 219–224. https://nbuv.gov.ua/UJRN/Opeddysk_2012_11_54
11. Ракітянська, Людмила. «Ідея співвідношення людського розуму і почуттів в контексті українського кордоцентризму: історична ретроспектива». *ОСВІТОЛОГІЯ*, вип. 7, Жовтень 2018, с. 29-37. <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2018.7.2937>.

7.2. Допоміжні джерела

1. Bratman, Michael E. “Geteilte Absichten.” *Deutsche Zeitschrift für Philosophie*, vol. 55, no. 3, 2007, pp. 409–424. <https://doi.org/10.1524/dzph.2007.55.3.409>
2. Леонов, Андрій. «Аргумент зомбі» проти матеріалізму: основи та перспективи подальшого дослідження. *Філософська думка*, (3), 57–77. вилучено із <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd/article/view/283>
3. Mudrakov V.V. and Polishchuk O.S. “Some Considerations on the Typology of Philosophical-Antropological Models (To the Problem of Value Identifications of Ukrainians)“/Antropological Measurements of Philosophical Research, no.14, Dec.2018, pp.7-19, doi:10.15802/ampr.v0i14.150500.
4. Schmid, Hans Bernhard. “Schwerpunkt: Kollektive Intentionalität und gemeinsames Handeln.” *Deutsche Zeitschrift für Philosophie*, vol. 55, no. 3, 2007, pp. 404–408. <https://doi.org/10.1524/dzph.2007.55.3.404>
5. Solovyov, Oleh. “Чи вже існує загальна теорія мозку, або Яким чином феномен інформації пояснює Mind-Body Problem, свободу вибору та причинність-з-

- середини-себе.” *Філософська думка*, no. 6, 2020, pp. 58–77.
6. Tomasello, Michael. *Eine Naturgeschichte des menschlichen Denkens*. Suhrkamp, 2014.
 7. Мудраков Віталій. “Das Zeitalter des Postfaktischen und die Probleme der Identitaet: Zu den ethischen Problemen der Gegenwart.” *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Філософія*, 2018. С.12-15.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Stanford Encyclopedia of Philosophy (<https://plato.stanford.edu>);
2. Internet Encyclopedia of Philosophy (<https://iep.utm.edu>);
3. PhilPapers (<https://philpapers.org>);
4. PhilArchive (<https://philarchive.org>).